

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

Navoiy davlat pedagogika instituti
o'quv ishlari bo'yicha prorektor

2024 yil "12"

BIOLOGIYANI O'QITISHDA XALQARO BAHOLASH
(fanning to'liq nomi)

FANI BO'YICHA
SILLABUS
(Magistratura bo'limi uchun)

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	70110901 – Aniq va tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi (Biologiya)

Navoiy – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Tabiiy fanlar fakulteti Biologiya kafedrası

70110901 – (Aniq va tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi (Biologiya))
(ta'lim kodi) ta'lim yo'nalishi

Fanning asosiy parametrlari

Fan nomi:	Biologiyani o'qitishda xalqaro baholash
Fan turi:	Tanlov fan
Fan kodi:	BO'X2304
O'quv yili:	2024-2025
Semestr:	III
Ta'lim shakli:	Kunduzgi, magistratura
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Haftalik auditoriya soati:	4
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Sinov, imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM) (DTS talablari asosida bayon etiladi)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 8-dekabrda qabul qilingan "Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 997-son qarori asosida fan mazmuni qamrab olinadi
FM2	TIMSS, PISA xalqaro baholash dasturlari mazmun va mohiyatini mukammal darajada o'rganiladi;
FM3	Xalqaro baholash dasturlarining standartlarida qayd etilgan kompetensiyalar, o'tgan yillarda o'tkazilgan xalqaro baholash dasturlarida taqdim etilgan topshiriqlar tahlili
FM3	xalqaro baholash dasturlarini o'zida mujassamlashtirgan innovatsion metodlari asosida dars ishlanmalarini ishlab chiqish qo'nikmalarini shakllantirish kabi masalalar bilan tanishtirishdan iborat
FM4	Fanning vazifasi - xalqaro tadqiqotlar dasturlarining mazmun-mohiyati bilan talabalarini tanishtirish,
FM5	Pedagogika oliy ta'lim muassasalari talabalariga maktab ta'limi muassasalarida kasbiy faoliyat yuritishida mazkur sohada yetarli kompetensiyalarga ega bo'lishini ta'minlash,
FM6	Ta'lim muassasasining iqtidorli talabalarini xalqaro baholash dasturlari bo'yicha ilmiy tadqiqotlarga jalb qilish,
FM7	fanni o'zlashtirish davomida tabiiy fanlar mazmuni va uni o'qitish metodikasiga qo'yiladigan hozirgi zamon talablarini bilishni magistrarga o'rgatishdan iborat.
Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Mutaxassislik fanlar – OORVA1305, BKA1405, ONF2105, MG2105, O'FO'2105 bo'yicha ilmiy-nazariy bilimlarni o'zlashtirgan bo'lishi;
2.	Pedagogika, psixologiyaga oid bilimlarni; UPs11208, UP13408, MvAM1204, TTMI1205.
3.	MFOM1105, BMYM2205, BO'AKTF2205, XBA2205, BFO'ZYI2105, OTMH2205, BO'TL2303, BFI2405, BTIT2405 fanlariga oid bilimlarni bo'lishi kerak.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		
	III-semestr	Soat
M1	Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni (PISA, TIMSS, PIRLS, TALIS) joriy etishning me'yoriy-huquqiy asoslari, asosiy maqsadlar va chora-tadbirlar. Tadqiqotlarning maqsadi, mazmuni. Huquqiy-me'yoriy asoslari. Xalqaro baholash tadqiqotlari tahlili (yillar kesimida, o'qish, matematik va tabiiy-ilmiy savodxonlik hamda kreativ fikrlash asosida).	2
M2	PISA-shok. Xalqaro baholash dasturlarini joriy etishning ta'lim sifatiga	2

	va mazmuniga ta'siri	
M3	Xalqaro baholash tadqiqotlari davriyligi va ahamiyati. PISA tadqiqotida kompetensiyalar tarkibi va mazmuni. Funktsional savodxonlik kompetensiyalari haqida tushuncha	2
M4	PISA tadqiqotida kompetensiyalar tarkibi va mazmuni. PISA tadqiqotida kompetensiyalar tarkibi va mazmuni. PISA tadqiqotida tabiiy-ilmiy savodxonlik kompetensiyalari. PISA tadqiqotida matematik va moliyaviy savodxonlik kompetensiyalari, o'qish va global savodxonlik kompetensiyalari.	2
M5	PISA tadqiqotida fizik, biologik hamda Yer va fazo, sistemalari, topshiriq formati hamda ularni tuzish metodikasi	2
M6	PISA tadqiqotining tabiiy fanlar yo'nalishi PISA tadqiqotining tabiiy-ilmiy savodxonlik yo'nalishidagi topshiriqlar formati, kognitiv darajalar, kontekstlar, mazmun sohalari, qamrov doirasi.	2
M7	O'quvchilarda tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirish yo'llari va uning ahamiyati. XXI asr ko'nikmalarini shakllantirish yo'llari, ahamiyati. Fikrlashni baholash.	2
M8	Fanlararo integratsiya – STEAM ta'lim texnologiyasi	2
M9	STEAM -ta'limning maqsad va vazifalari. STEAM ta'limi tarixi.	2
M10	STEAM-ta'limida fanlararo bog'lanishlar va uning ahamiyati	2
M10	STEAM-ta'limning zamonaviy rivojlanish tendensiyalari, yo'nalishlari, tamoyillari va uni qo'llash yo'llari.	2
M11	TIMSS, TALIS va PIRLS baholash dasturining maqsadi, yo'nalishlari, mazmun sohalari, kognitiv sohalari . TIMSS baholash dasturining maqsadi, yo'nalishlari, mazmun sohalari, kognitiv sohalari. TIMSS baholash dasturining maqsadi. TIMSSning dastur yo'nalishlari, mazmun sohalari, kognitiv sohalari (bilish, qo'llash, mulohaza yuritish).	2
M12	TIMSS topshiriqlari, ularni baholash mezonlari. Timss topshiriqlarining tuzilishi. Ularni baholash mezonlari	2
M13	TALIS xalqaro baholash tadqiqoti. TALIS xalqaro baholash tadqiqoti. Tadqiqotning o'qituvchilik kasbiga foydali jihatlari.	2
M14	PIRLS tadqiqotlari mazmuni ahamiyati.	2
M15	PIRLS tadqiqotlari mazmun-mohiyati.	2
M15	PIRLS tadqiqotining amaliy ahamiyati	2
	Jami soat	30

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'uloti (A)

III-semestr		Soat
A1	PISA tadqiqotining tabiiy-ilmiy savodxonlik yo'nalishi bo'yicha baholanadigan kompetensiyasi, ko'nikmalar va munosabatlar, topshiriq turlari, mazmun sohasi, kontekst, ilmiy bilish turlari va qamrov doirasi	2

	qiyosiy tahlili.	
A2	Tabiiy fanlar bo'yicha Milliy o'quv dasturi va Xalqaro baholash dasturlari talablari orasidagi muvofiqlik.	2
A3	Milliy o'quv dasturi va xalqaro baholash dasturlari, uni ta'limdagi o'rni va yangi darsliklarni ishlab chiqishda ilg'or xorijiy tajribaning ahamiyati	2
A4	Standart topshiriqlar bilan ishlash. Topshiriqlarni ilmiy bilish turlari, mazmun sohasi, kognitiv darajalari bo'yicha guruhlash	2
A5	Interfaol topshiriqlar bilan ishlash. Topshiriqlarni ilmiy bilish turlari, mazmun sohasi, kognitiv darajalari bo'yicha guruhlash	2
A6	PISA tadqiqotining tabiiy-ilmiy savodxonlik yo'nalishida hodisalarni ilmiy jihatdan tushantirish kompetensiyasini baholashga qaratilgan topshiriqlar bilan ishlash.	2
A7	PISA xalqaro tadqiqotining tabiiy-ilmiy savodxonlik yo'nalishida ilmiy tadqiqotlarni loyihalash va baholash kompetensiyasini baholashga qaratilgan topshiriqlar bilan ishlash.	2
A8	PISA xalqaro tadqiqotining tabiiy-ilmiy savodxonlik yo'nalishida ma'lumotlar va dalillarni ilmiy talqin qilish kompetensiyasini baholashga qaratilgan topshiriqlar bilan ishlash	2
A9	PISA xalqaro tadqiqotida kreativ fikrlashni baholashga qaratilgan topshiriq turlari. Yozma ifodalash, vizual ifodalash, ijtimoiy va ilmiy muammolarni hal qilishga oid topshiriq namunalarini bilan ishlash.	2
A10	Umumiy o'rta ta'lim tizimida tabiiy fanlarda STEAM texnologiyasini joriy etish. Fanlararo integratsiyani ta'minlash.	2
A11	STEAM ta'lim texnologiyasi talablari asosida tabiiy-ilmiy (texnika va muhandislik, ijtimoiy muammolar, odam salomatligi, ekologiya va atrof muhit) yo'nalishdagi muammolarni hal qilishga qaratilgan loyiha ishi	2
A12	TIMSS xalqaro tadqiqotining tabiiy fanlar mazmuni bo'yicha kognitiv sohalari (bilish, qo'llash, mulohaza yuritish)ga doir topshiriqlar bilan ishlash metodikasi. (4-sinf)	2
A13	TIMSS xalqaro tadqiqotining tabiiy fanlar mazmuni bo'yicha kognitiv sohalarga doir topshiriqlar bilan ishlash metodikasi. (8-sinf)	2
A14	Maktab o'quvchilarida mantiqiy, ijodiy, tanqidiy fikrlash va tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishga doir topshiriqlar namunalarini tuzish.	2
A15	Xalqaro baholash tadqiqotlariga qatnashish O'zbekistondagi ta'lim tizimiga ta'siri	2
	Jami soat	30

Mustaqil ta'lim (MT)

III-semestr		Soat
1	Amaliy mashg'ulot bo'yicha tayyorgarlik ko'rish va mustaqil ish topshiriqlarini bajarish	10

2	Tabiiy fanlar bo'yicha Milliy o'quv dastiri va Xalqaro baholash dasturlari talablari orasidagi muvofiqlik masalasini o'rganish uchun maktab darsliklari va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;	6
3	Umumiy o'rta ta'lim maktablarida sinflar (1-11 sinflar) kesimida PISA tadqiqotining tabiiy-ilmiy savodxonlik yo'nalishi bo'yicha baholanadigan kompetensiyasi, ko'nikmalar va munosabatlar, topshiriq (Standart va interfaol)lar turlari, mazmun sohasi, kontekst, ilmiy bilish turlari va qamrov doirasi, qiyosiy tahlili, kognitiv darajalari bo'yicha tayyorlash, guruhlash, yechish yo'llarini o'rganish. Avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi va nazorat qiluvchi tizimlar bilan tanishish va ishlashni o'rganish.	10
4	Xalqaro baholash dasturlari talablari asosida tabiiy-ilmiy savodxonlik yo'nalishida ilmiy tadqiqotlarni loyihalash va baholash kompetensiyasini, kreativ fikrlashni, yozma ifodalash, vizual ifodalash, ijtimoiy va ilmiy muammolarni hal qilishni baholashga qaratilgan Tabiiy fanlar va Biologiyadan o'rgatuvchi va nazorat qiluvchi elektron dasturiy vositalar bilan ishlash, Interfaol ta'lim texnologiyalarda qo'llashga doir topshiriqlar tayyorlash va bu topshiriqlar bilan ishlash	10
5	Umumiy o'rta ta'lim tizimida tabiiy fanlarda STEAM texnologiyasini joriy etish. Fanlararo integratsiyani ta'minlash hamda Biologiya kurslarining bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash va unga bog'liq kognitiv, kreativ, standart va nostandart topshiriqlar, keys va kazuslar tayyorlash hamda tabiiy-ilmiy (texnika va muhandislik, ijtimoiy muammolar, odam salomatligi, ekologiya va atrof muhit) yonalishdagi muammolarni hal qilishga qaratilgan loyiha ishini o'rganish, innovatsion va amaliy loyihalar tayyorlash (1-11-sinflar).	10
6	TIMSS, PIRLS xalqaro tadqiqotining tabiiy fanlar mazmuni, kognitiv sohalar (bilish, qo'llash, mulohaza yuritish)i bo'yicha maktab o'quvchilarida mantiqiy, ijodiy, tanqidiy fikrlash va tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishga doir topshiriqlar bilan ishlash metodikasiga oid kognitiv yo'nallishda kretativ va evristik, mantiqiy va muammoli, topshiriqlar tayyorlash va uslubiy ishlanmalar yaratish (4-5-sinf)	10
7	Xalqaro baholash tadqiqotlariga qatnashish O'zbekistondagi ta'lim tizimiga ta'sirini to'g'risida Internet ma'lumotlarini yig'ish va tahlil qilish orqali o'rganish, referat, ma'ruza, tezis va maqolalar tayyorlash	4
Jami		60

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda qo'yidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi qo'yidagilarga javob berishi lozim:

- > fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritish o'lsa;

- > fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mohiyati va mazmunini bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- > fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- > fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta o'lsa;
- > berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera o'lsa;
- > konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- > mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- > fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- > fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- > tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi qo'yidagilarga javob berishi lozim:

- > fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mohiyati va mazmunini bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- > fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- > fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- > fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera o'lsa;
- > fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- > fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- > fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi kuyidagilarga javob berishi lozim:

- > fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- > fanning mohiyati va mazmunini bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- > bayon qilish ravon bo'lmasa;
- > fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olmasa;
- > fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) qo'yidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- > fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorlik ko'rsatilmagan bo'lsa;
- > fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- > fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olinganligi sezilib tursa;
- > fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- > fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- > fanni bilmasa.

Fanga oid asosiy darsliklar, o'quv uslubiy ma'lumotlar va internet jahon axborot tarmog'i resurslari

Asosiy adabiyotlar	
1	A.A. Ismailov va b., Xalqaro tadqiqotlarda o'quvchilarning matematik savodxonligini baholash metodik qo'llanma. Ta'lim inspeksiyasi huzuridagi Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi. – Toshkent, 2019-yil.
2	OECD (2013), PISA 2012 Assessment and Analytical Framework Mathematics, Reading, science, Problem solving and Financial Literacy qo'llanma pdf 2013

3	Mullis V.S., Michael O. Martin PIRLS 2021 baholash qanrov doirasi qo'llanma 2021
4	Andreas Shlyabec. TALIS tadqiqoti qo'llanma 2018-yil
5	A. A. Ismailov va b. Xalqaro tadqiqotlarda o'quvchilarning tabiiy-iltimiy savodxonligini baholash (Kimyo, biologiya, fizika, geografiya fani o'qituvchilari, metodistlari va soha mutaxassislari uchun metodik qo'llanma). Ta'lim inspeksiyasi huzuridagi Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi. – Toshkent, 2019-yil.
6	A.A.Ismailov va .b. O'quvchilarni xalqaro tadqiqotlarga tayyorlashga mo'ljallangan axborotnomalar (Matematika fani, tabiiy yo'nalishidagi fanlar, ona tili va adabiyot fani o'qituvchilari, metodistlari va mazkur sohalar mutaxassislari uchun mo'ljallangan axborotnoma). Ta'lim inspeksiyasi huzuridagi Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi. – Toshkent, 2020-yil
7	A.B.Radjiev va boshq. O'quvchilarning savodxonligining baholash bo'yicha xalqaro tadqiqot dasturi. Qo'llanma. Toshkent, Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi -2019
8	OECD (2013), PISA 2012 Assessment and Analytical Framework: Mathematics, Reading, Science, Problem Solving and Financial Literacy, OECD Publishing.

Qo'shimcha adabiyotlar

9	O'zbekiston Respublika Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 8 dekabrda "Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora tadbirlari to'g'risida" gi 997-son qarori
10	"O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida". O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 29 apreldagi PF-5712-sonli Farmoni.
11	D.Norboeva, S.Akbarova, M. Baymurotova "Tabiiy fanlar bo'yicha o'quvchilar bilimni baholashga mo'ljallangan mashq daftari".(A, B, C) Toshkent -2020
12	Sh. Ismailov va b. "Ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlar to'g'risida" mavzusidagi seminar –training materiallari. Toshkent -2019
13	Министерство образования и науки РФ федеральная служба по надзору в сфере образования и науки основные результаты международного исследования PISA-2015
14	Национальный центр по постановлению международных исследований по оценке качества образования
15	ТЕТРАД для подготовки к международным исследованиям по читательской грамотности.
16	Directorate for education and skills programme for international student assessment. Governing Board// framework for the assessment of creative thinking in PISA// 2021 – Second draft. 46th meeting of the PISA Governing Board

Axborot manbaalari

1.	https://www.lex.uz/docs
2.	https://lex.uz/docs/24703
3.	https://uza.uz/uz/hocts/ta'lim-baholash-mohiyatiga-nazar .
4.	http://markaz.tdi.uz

5	www.oecd.org
6	www.TIMSSandPIRLS.bc.edu
7	https://nces.ed.gov
8	https://rookio.ru
9	www.oecenteroko.ru
10	https://uzeda.uz
11	http://rtm.uz
12	eduportal.uz/

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Shamsidinova Gulchela Dustmurodovna – Tabiiy fanlar fakulteti, Biologiya kafedrasida v.b.prof.
E-mail:	
Tashkilot:	Navoiy davlat pedagogika instituti
Taqrizchilar:	G.S.Ergasheva – Nizomiy nomidagi TDPU "Biologiya va uni o'qitish metodikasi" kafedrasida prof., p.f.d. (DSc)MN. Ataqulova - Navoiy davlat pedagogika instituti, Tabiiy fanlar fakulteti, Biologiya kafedrasida dotsenti v.b., p.f.f.d.

Mazkur Sillabus institut o'quv - uslubiy Kengashining 2024 yil 6 - sentyabr 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Biologiya" kafedrasining 2024 -yil 29- avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi (lar):

b.f.n., dots. Jumaboyev B.Ye

b.f.f.d.(PhD) Baxramov I.Z.

v.b.prof.G.D.Shamsidinova

№ _____